

Forfatter: Thoresen, Anna Magdalene

Titel: BREV TIL: Wiehe, Johanna FRA: Thoresen, Anna Magdalene (1857-03-02)

Citation: Thoresen, Anna Magdalene: "BREV TIL: Wiehe, Johanna FRA: Thoresen, Anna Magdalene (1857-03-02)", i *Breve fra Magdalene Thoresen 1855-1901*, Gyldendalske Boghandel, s. 29. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001830099-000-shoot-L0018300990000007.pdf> (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Magdalene Thoresen 1855-1901

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Bergen, d. 2. Marts 1857 (Sluttet d. 6.).

Til Samme.

De er sandelig dog et prægtigt Menneske! Der er da Udkomme med Dem! det har jeg erfaret, at der ikke er med største Delen af Menneskene. Og De har da havt dygtig megen Ulejlighed for min Skyld; gid jeg vidste en Maade at gengælde det paa! Der er dog Et, som smerter mig, og det er, at jeg har nødt Dem til at gaa hen til Høedt; o, han skulde aldrig have Æren af en Tiltale af Dem; men, tro mig: der kommer en Tid, da hverken Høedt eller Verden er den Samme — det vil da sige: den Verden, som omgiver ham. Paa Bunden af hans Sjæl er der dog saameget Godt og Rent, og Skorpen vil briste, naar den forfængelige Næring ophører, og det bedre Jeg vil gøre sin Ret gældende mod det tomme, daadløse Liv, som dog sluger hans bedste Kraft. Ak, hvor dette klinger Dem som et Forsvar, bedste Frøken; dog, tro ikke, at jeg anseer det fornødent at forsvare ham for Dem; thi, hvordan det gaaer, troer jeg dog, De vil levne ham en lille Plads i Deres varme Hjærte, s. 30 uagtet han ikke fortjener den; men jeg skriver saa, fordi jeg kan vel sige, at jeg aldrig mere vil nærme mig til ham — og det holder jeg; men jeg har havt ham saa kær, o, saa kær, og Hvad jeg eengang har elsket, slipper min Sjæl aldrig; jeg har virkelig Noget af Hundens Natur. Men lad dette være Nok om ham! Hans Undskyldning, kan De vide, er for mig baade fad og latterlig; han kender desuden altfor godt min Natur til at tro paa den selv.

Fy, o fy, skam Dem, som troer, at jeg ikke føler mig tilfredsstillt eller tiltalt uden af en „udelukkende Omtale af min Personlighed“, som troer, at jeg er saa kortsynet, saa lidet sympatiserende! Hvor skal jeg nu hen med min stakkels Pen? Jeg frygter, den vil følge Sindets Lyst, vil skrive om mit eget stakkels Jeg, og De vil maaske deri atter se en Opfordring til at tale om mig. Kære, jeg beder Dem skrive ud af Deres vexlende Tanke og Stemning; lad mig se ind i Dem, staa ved Siden af Dem, gaa med Dem, og nævn ikke mig — jeg beder Dem — uden stor Nødvendighed; thi fra nu af vil jeg forskrækkes over dette Bevis paa Deres Godhed. Og slet ikke er jeg spoleret for Verden, fordi dette Drama har havt en saa tung Skæbne; den er vist fortjent, og jeg mukker ikke. Jeg vil ikke nægte, at, da jeg modtog Deres venlige Svar og læste min Dom — thi det anseer jeg den for at være, og det er blot ærgerligt, at det er blevet underkastet Censur — da blev mit Bryst saa fuldt af Suk, og, mens jeg med den ligegyldigste Tone i Stemmen berettede min Omgivelse Resultatet, s. 31 sank jeg kraftigt ned hele store Mundfulde af Smerte; thi — har De lagt Mærke hertil? Sligt kan man virkelig synke; det gaaer trægt, ikke sandt? Men det er drøj Kost, det mætter ganske forfærdeligt at sluge disse store Mundfulde af Skuffelse og Sorg. Imidlertid følte jeg en Tilfredsstillelse, jeg i lang Tid ikke har kendt, ved at se, hvor ivrigt De havde taget Dem af min Sag.

Anseer De virkelig al poetisk Stræben og — for at være konsekvent — al kunstnerisk Stræben for unødigt, overflødig? Ved dette Sted i Deres Brev har jeg dvælet længe; hvis en Kvæker havde sagt det — vel, jeg kunde forstaa ham; men De med det blide, klare Blik, jeg har dog været sikker paa, at hvor et Glimt af Geni mødte Dem, der saa De et Glimt af Evigheden, en hellig Stræben efter at ære Gud — thi han kan dog vel æres uden just i Bøn og Paakaldelse — og ikke just Titanens forvovne Himmelstorm. Se, min Kære, hvis man kunde glemme at give Gud Æren, hvis man glemte det evigt Fornødne, ja, da var det en anden Sag; men staaer man ligeover for Sandheden, og giver man sin hele Færd dens usvigelige Præg, da staaer man jo i den store Verden som i Guds Tempel — hans Præst eller Præstinde, som det falder — og hver Ens Handling er mit ydmyge Offer. Hvor er den sande Kunstner, som ikke føler, at han efterligner Naturen, at den er hans altid uopnaelige Forbillede; thi den kan kommes forbavsende nær; men den kan aldrig, aldrig erstattes. Anderledes er det jo rigtignok med Digteren, Ordets Skaber; han s. 32 bliver altid for mig, efter Naturen, den nærmeste Fortolker af Guddommen. Men er alt Dette overflødig? Ak, Geniet i Form og Indhold har dog grebet min Sjæl saa mægtigt, og det har ikke været paa Fantasiens Vinger jeg derved er baaren hen til ham, Alherlighedens Herre, nej paa Andagtens, min Kære, og i saadanne Øjeblikke, hvor man staaer ene med sin bævende Tanke og dens Udbrud, da er der Sandhed i Hvad man føler, og Sjælen har vundet. Og Det, som varmer min Sjæl, som folder uvilkaarligt mine Hænder, som fylder mit Øje med lykkelige Henrykkelsens Taarer — det er overflødig! De fejler, min Kære! Men jeg føler, at De staaer ved „Ordet“, jeg mærker Deres Udgangspunkt; deri ere vi sagtens ikke ganske enige. De har i Deres første Brev sagt til mig, at, om man ret skulde være Venner, da var Besvarelsen af enkelte vigtige Spørgsmaal nødvendig; jeg er enig med Dem; men total Overensstemmelse i vort indre Væsen anser jeg ikke for at være nødvendig Betingelse til Hjærtets Forening; thi Hvad jeg ikke kan være enig med Personen i, kan jeg dog helt vel sympatisere med, og paa Sympati og Sandhed bygger Kærligheden sine herligste Templer. Visselig maa jeg altid staa med Bedrøvelse uden for hver Sjæl, som er uden Kærlighed; thi denne Ørkenens Armod fatter, forstaaer jeg ikke; men ellers alt Andet forstaaer jeg. Imidlertid er jo ikke herved min Fordring steget; uden Kærlighed er ikke Sympati tænkelig i udstrakt Betydning.

Sagtens faaer jeg ikke Tid til at skrive mere s. 33 idag, og jeg gad dog gerne vedblive. Altsaa, før jeg slutter, en Forsikring: jeg er ganske enig med Dem i den Paastand, at en mørk Udsigt dog er langt bedre end ingen Udsigt. En Udsigt forudsætter — eller betinger — en Tragten, en Higen; heri er da Liv; men det Modsatte synes mig en Sjæledorskhed, der maa være jævngodt med at være bleven aandelig umyndig. Nej, lad mig da lide! Hvert Suk, jeg drager, er dog egentlig en Bevidsthed om Lykken og en Længsel efter at besidde den. Det Onde træffer mig heller ikke mere uforberedt; engang slog det altid ned som et Lyn over mig; men da haabede jeg ogsaa paa stadigt Solskin; nu elsker jeg næsten ligesaa meget et Uvejr, det vil da sige: et Uvejr for Alvor, et, som det er værdt at kæmpe imod.

Nu var det Høedts Bog [„Om det Skiønne“]! Nej, jeg har ikke læst den; den er endnu ikke kommen i Bogladen her; men med det første Dampskib faa vi den, og jeg læser den, kan De sagtens vide; min Mening skal De uforbeholdent faa. Gud hjælpe mig, jeg fatter den vel næppe; thi Høedt som Filosof — det gaaer over min Forstand. Jeg har imidlertid læst Kritikker over den, og jeg forbavsedes over det Usans, som der var citeret. Hvad er det dog for Venner, han har, at de ikke har kunnet holde hans Haand tilbage, da den gratiøst og ugenert byder et oplyst Publikum en saadan Tribut til „det Skiønne“. Men, det er sandt; vil man være hans Ven, maa man kunne tie og indulgere i høj Grad.

1

3

s. 34Var det saa, at De troede, vor Læsning og Smag vare to divergerende Linier? Fy, men hvor De er slem! Hvad læser da De? Hvad læser jeg? Lader os dog engang udvikle dette for hinanden, lad os udvexle vor Lektüre i det sidste Aar.

Jeg har været heftig, smertefuldt syg, siden jeg sidst skrev Dem til; jeg er endnu saa svag; men altid har jeg en Tilvæxt i Aanden paa et Sygeleje. Smerten er en solid Skolemester.